POSTOFFICE COACHING

HISTORY OF INDIA POST — POINT-WISE LIST

भारतीय टपालाचा इतिहास — मुद्देसूद यादी

Chronological order | 322 BCE to 2026 | English + Hindi

क्रमानुसार | 322 BCE ते 2026 | English + मराठी

Master Chronological List

संपूर्ण क्रमानुसार यादी

- **322–297 BCE —** Chandragupta Maurya & Ashoka — Pigeon Postal System used for communication.
  चंद्रगुप्त मौर्य आणि अशोक — संदेश पाठवण्यासाठी Pigeon Postal System (कबूतर टपाल व्यवस्था) वापरली जात असे.

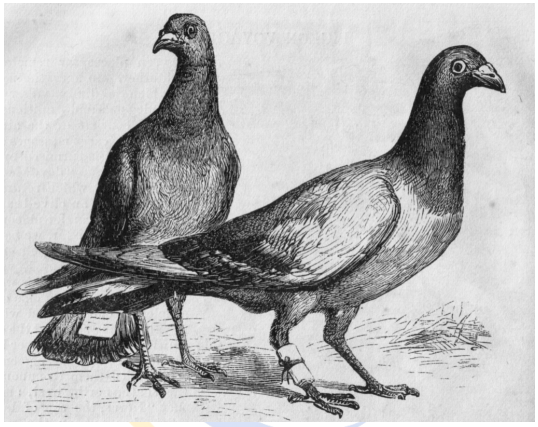

- **1296 —** Horse and foot postal system during the rule of Allauddin Khilji.
  अल्लाउद्दीन खिलजीच्या कारकिर्दीत घोडा आणि पायी टपाल व्यवस्था चालत असे.

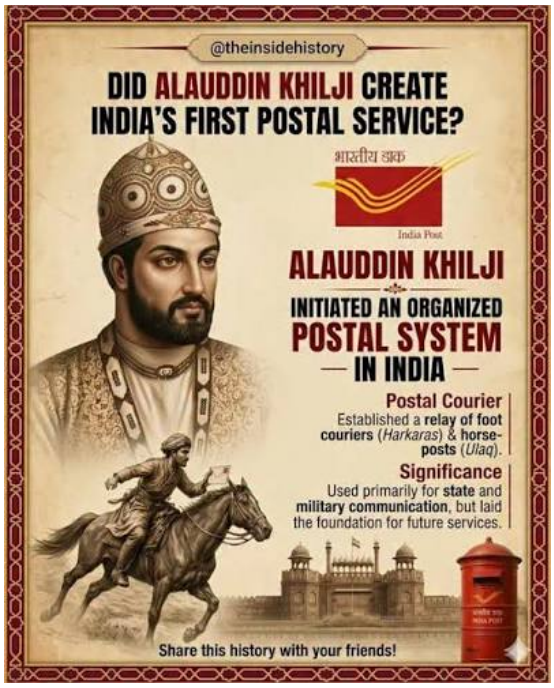

- **1341 —** Ibn Batuta describes El Wolak (horse carriers) and El Davah (foot runners) during the Tughluks.
  इब्न बतूता याने तुघलक काळात El Wolak (घोडेस्वार टपाल वाहक) आणि El Davah (पायी धावपटू) यांचे वर्णन केले.

- **1541 —** Sher Shah introduces horse dak on the 2000-mile stretch of road between Bengal and Sind.
  शेरशाहने बंगालपासून सिंधपर्यंत 2000 मैल लांब रस्त्यावर घोडा टपाल (horse dak) सुरू केली.

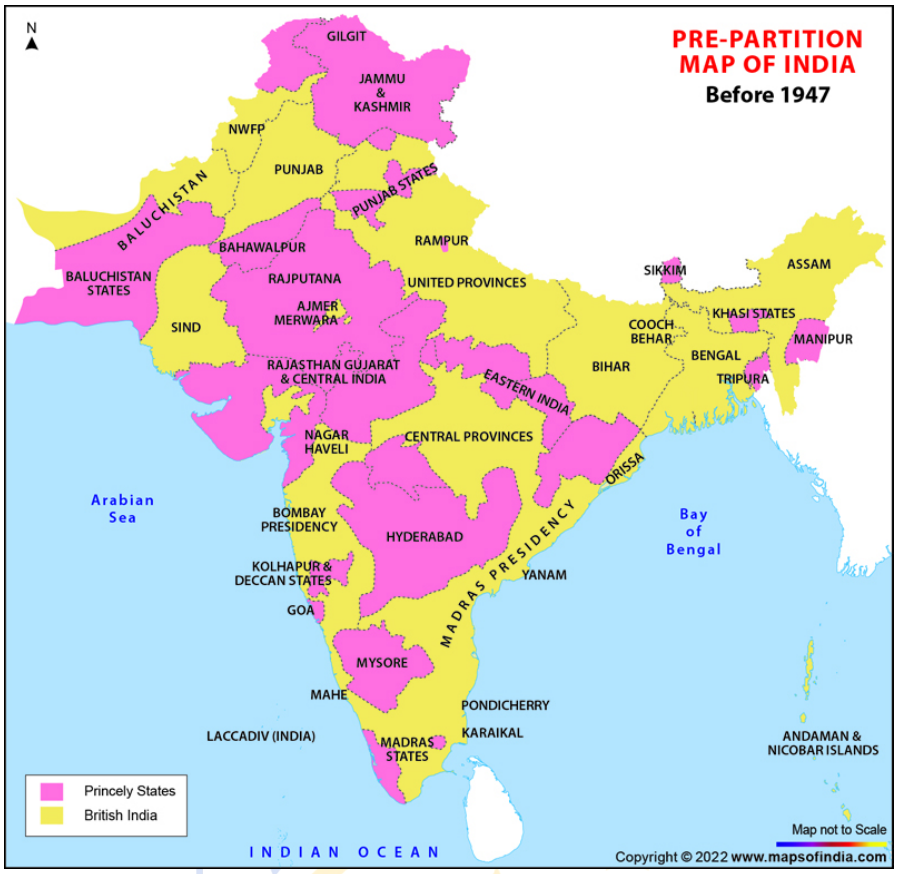

- **1672 —** Mysore Anche was established by Maharaja Chikka Devaraya Wodeyar.
  महाराजा चिक्का देवराय वोडेयार यांनी Mysore Anche (म्हैसूरची टपाल सेवा) स्थापन केली.

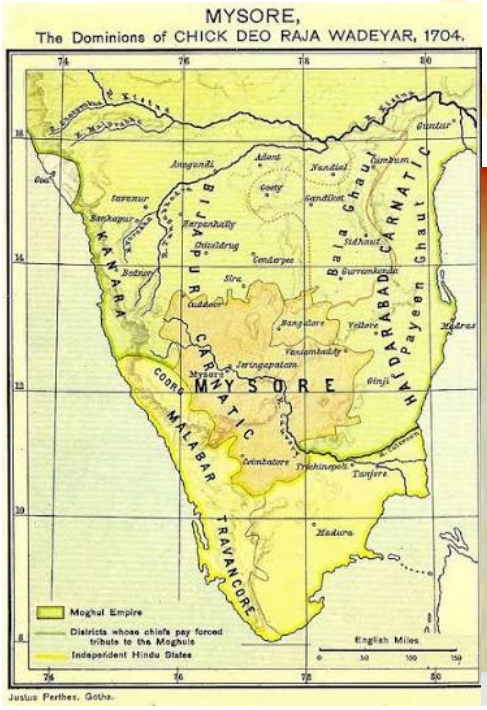

Chikka Deva Raja Wodeyar

- **1727 —** First post office under the English East India Company is set up at Calcutta.
  English East India Company च्या अधिपत्याखाली पहिले टपाल कार्यालय कलकत्ता येथे स्थापन झाले.

In 1727, the English East India Company opened its first post office in Calcutta (now Kolkata), marking the early beginnings of a formal communication network in colonial India. This initial office primarily handled company and commercial correspondence rather than public mail./1727 मध्ये, इंग्लिश ईस्ट इंडिया कंपनीने कलकत्ता (आताचे कोलकाता) येथे आपले पहिले पोस्ट ऑफिस उघडले, जी वसाहतकालीन भारतातील औपचारिक संपर्क जाळ्याची सुरुवात होती. हे सुरुवातीचे कार्यालय प्रामुख्याने सामान्य लोकांच्या टपालाऐवजी कंपनी आणि व्यावसायिक पत्रव्यवहाराचे काम पाहत असे.

- **1766 —** Robert Clive sets up a regular postal system.
  रॉबर्ट क्लाइव्हने नियमित (regular) टपाल व्यवस्था स्थापन केली.

  In 1766, Robert Clive established the first regular East India Company postal system (Clive's System) by connecting Calcutta to provincial centers using a network of relay foot messengers (dak runners), though it remained strictly restricted to official government mail./1766 मध्ये, रॉबर्ट क्लाइव्हने कलकत्त्याला प्रांतीय केंद्रांशी जोडण्यासाठी रिले फूट मेसेंजर (टपाल धावपटू) यांच्या जाळ्याचा वापर करून ईस्ट इंडिया कंपनीची पहिली नियमित टपाल प्रणाली (क्लाइव्हची प्रणाली) सुरू केली, तरीही ती पूर्णपणे सरकारी टपालापुरतीच मर्यादित होती.

- **1774 —** Warren Hastings organises the Post Office.
  वॉरन हेस्टिंग्जने Post Office (टपाल कार्यालय) संघटित केले.

  In 1774, Governor-General Warren Hastings overhauled the existing system to establish the first official Calcutta General Post Office (GPO), making postal services available to the general public for the first time. He introduced a uniform fee structure based on distance, ending the free, chaotic mail privileges previously abused by company officials. This reform transformed a private East India Company military network into a commercial, public utility that laid the true foundation for modern India Post/1774 मध्ये, गव्हर्नर-जनरल वॉरन हेस्टिंग्जने अस्तित्वात असलेल्या यंत्रणेत मोठे बदल करून पहिले अधिकृत कलकत्ता जनरल पोस्ट ऑफिस (GPO) सुरू केले, ज्यामुळे सर्वसामान्य जनतेसाठी प्रथमच टपाल सेवा उपलब्ध झाल्या. त्यांनी अंतरावर आधारित एकसमान शुल्काचा नियम लागू केला आणि कंपनीच्या अधिकाऱ्यांकडून पूर्वी वापरल्या जाणाऱ्या फुकट व अव्यवस्थित टपाल सवलती बंद केल्या. या सुधारणेने ईस्ट इंडिया कंपनीच्या खासगी लष्करी जाळ्याचे रूपांतर एका व्यावसायिक, सार्वजनिक सेवेत केले, ज्याने आधुनिक इंडिया पोस्टचा खरा पाया घातला.

- **31 March 1774 —** Calcutta GPO opened. Located at the site of **First Fort William.** An alley beside the post office was the site of the guardhouse that housed the infamous 1756 Black Hole of Calcutta (1756). Designed by **Walter B. Grenville in 1864.**
  कलकत्ता GPO सुरू झाले. ते पूर्वीच्या फोर्ट विल्यमच्या जागी बांधलेले आहे. पोस्ट ऑफिसच्या शेजारच्या गल्लीत गार्डहाउस होते, जिथे 1756 मध्ये कुप्रसिद्ध 'ब्लॅक होल ऑफ कलकत्ता' ही घटना घडली होती. त्याची रचना 1864 मध्ये वॉल्टर बी. ग्रेनव्हिल यांनी केली होती.

- **1 June 1786 —** Madras GPO opened.
  मद्रास GPO सुरू झाले.

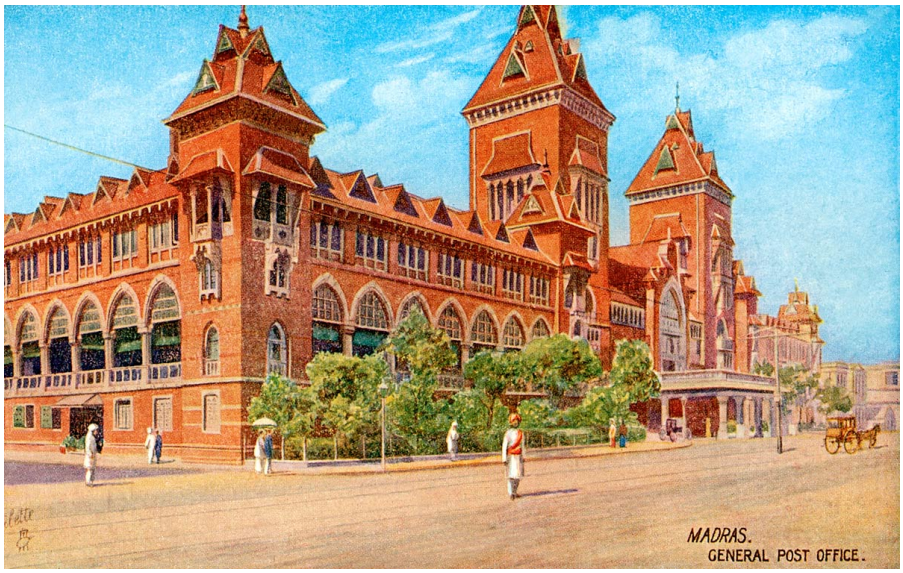

- **1794 —** Bombay GPO opened. Building architecture is like **Gol Gumbaz** in Bijapur, Karnataka. Designed by John begg in 1902, and construction started in 1904 completed in 1913.
  मुंबई GPO सुरू झाले. त्याच्या इमारतीची वास्तुरचना कर्नाटकातील विजापूर येथील गोल घुमटासारखी आहे. तिची रचना 1902 मध्ये जॉन बेग यांनी केली; बांधकाम 1904 मध्ये सुरू होऊन 1913 मध्ये पूर्ण झाले.

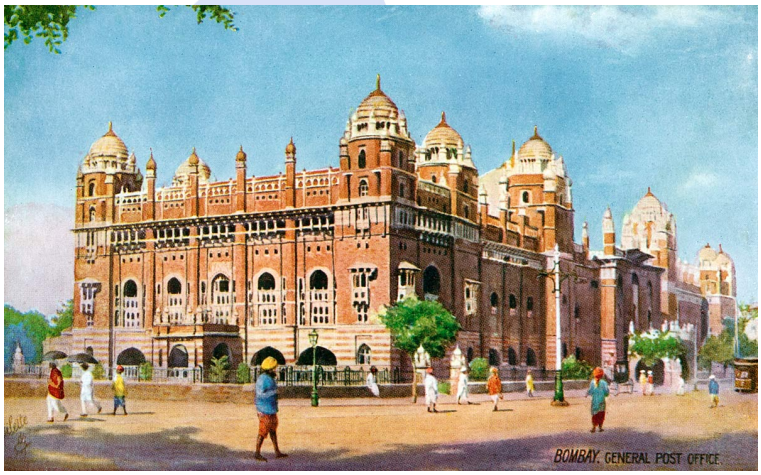

- **1800 —** Bangalore G.P.O was established in about 1800. बंगळुरू G.P.O. ची स्थापना सुमारे 1800 मध्ये झाली होती.
- **1837 —** The Post Office Act, 1837 gives the East India Company the exclusive right (monopoly) to carry letters.
  Post Office Act, 1837 ने East India Company ला पत्रे वाहून नेण्याचा एकाधिकार (monopoly) दिला.
- **1 May 1840 —** First postage stamp of the world — the Penny Black — was issued in England. but was not valid for use until 6 May. The stamp features a profile of Queen Victoria.
  जगातील पहिले टपाल तिकीट — Penny Black (पेनी ब्लॅक) — इंग्लंडमध्ये जारी झाले. परंतु ते 6 मे पर्यंत वापरासाठी वैध नव्हते. या स्टॅम्पवर राणी व्हिक्टोरियाचे चित्र आहे.

- **1850 —** Post Office Commission appointed.
  Post Office Commission (टपाल आयोग) नेमण्यात आला.

  The year 1850 marked a major milestone in postal history when the Post Office Commission was appointed to reform and modernize mail delivery systems. This followed the global momentum started by Great Britain's introduction of the Penny Black stamp in 1840/सन 1850 हा टपाल इतिहासातील एक महत्त्वाचा टप्पा होता, जेव्हा टपाल वितरण प्रणालींमध्ये सुधारणा करण्यासाठी व त्या आधुनिक करण्यासाठी पोस्ट ऑफिस कमिशन नेमण्यात आले. हे पाऊल ग्रेट ब्रिटनने 1840 मध्ये 'पेनी ब्लॅक' स्टॅम्प सुरू केल्याने निर्माण झालेल्या जागतिक गतीनंतर उचलण्यात आले.

- **1852 —** 'Scinde Dawk', the first adhesive postage stamp of India and Asia, issued in Sind by Sir Bartle Frere. They were embossed individually onto paper. The shape was circular, with 'SCINDE DISTRICT DAWK' around the rim and the British East India Company's Merchant's Mark as the central Emblem.
  'Scinde Dawk' — भारत आणि आशियातील पहिले चिकटवण्याचे टपाल तिकीट, सिंधमध्ये Sir Bartle Frere यांनी जारी केले. ती वेगवेगळ्या कागदावर उठावदार छापलेली होती. त्यांचा आकार गोल होता, कडेवर 'SCINDE DISTRICT DAWK' असे लिहिलेले होते आणि मध्यभागी ब्रिटिश ईस्ट इंडिया कंपनीचे मर्चंट्स मार्क (व्यापारी चिन्ह) होते.

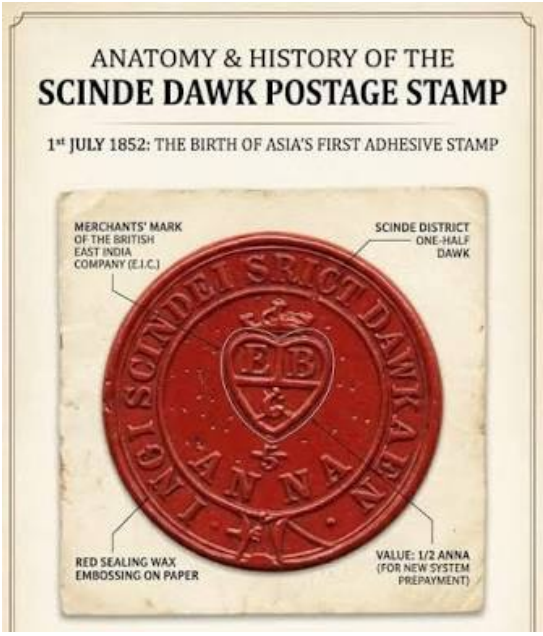

- **1854 —** Post Office Act XVII introduced.
  Post Office Act XVII (टपाल अधिनियम XVII) लागू झाला.
- **1 October 1854 —** India Post was formed — first all-India postage stamps issued; Post Office placed under a Director General; Lord Dalhousie gives a uniform rate of half anna for the whole country. It was placed, for the first time, under the unitary control of a Director General, Henry Phillip Archibald Buchanan Riddell, on 1st October 1854 with 700 Post offices (Post offices -645 & Receiving houses – 55). The HeadQuarters was in Bengal, responsible to the Home Department of the Government of India
  भारतीय टपालाची स्थापना झाली — संपूर्ण भारतासाठी पहिली टपाल तिकिटे जारी झाली; टपाल कार्यालय एका Director General च्या अधिपत्याखाली आले; लॉर्ड डलहौसीने संपूर्ण देशासाठी अर्धा आणा हा एकसमान दर दिला. ते प्रथमच 1 ऑक्टोबर 1854 रोजी एका डायरेक्टर जनरल, हेन्री फिलिप आर्चिबाल्ड बुकानन रिडेल यांच्या एकाच नियंत्रणाखाली आणले गेले, ज्यात 700 पोस्ट ऑफिस (645 पोस्ट ऑफिस आणि 55 रिसिव्हिंग हाउस) होती. त्याचे मुख्यालय बंगालमध्ये होते आणि ते भारत सरकारच्या होम डिपार्टमेंटच्या अधिपत्याखाली होते.

- **1854 —** The first line of Postal communication was opened on the Railway from 18th September 1854. रेल्वेवर टपाल सेवेची पहिली लाइन 18 सप्टेंबर 1854 रोजी सुरू करण्यात आली होती.
- **1856 —** About APS(Army Postal Service): The origin of the **Army Postal Service (APS)** dates back to **1856**, when the first **Field Post Office (FPO)** accompanied the British Expeditionary Forces to **Persia**. Initially, APS was affiliated with the **ASC (Army Service Corps)**, but in **March 1972**, it was formed into a separate **Corps**.

  Army Postal Service (APS) ची सुरुवात 1856 मध्ये झाली, जेव्हा पहिले Field Post Office (FPO) ब्रिटिश मोहीम दलासोबत Persia (पर्शिया) येथे गेले. सुरुवातीला APS हे ASC (Army

Service Corps) शी संलग्न होते, परंतु मार्च 1972 मध्ये त्याची स्वतंत्र Corps म्हणून स्थापना करण्यात आली.

- **Other Important Points —** In the absence of Departmental Postmasters, Post Offices were managed by the respective **District Collectors or Military Officers**, who functioned as **Ex-officio Postmasters**. The first reference to **refused and returned letters with insufficient addresses** was made in a **Postal Notice issued by the Postmaster General, Calcutta G.P.O. on 17 April 1816**. विभागीय Postmaster च्या अनुपस्थितीत संबंधित District Collectors किंवा Military Officers टपाल कार्यालयांचे कामकाज Ex-officio Postmasters (पदसिद्ध टपालपाल) म्हणून पाहत असत. अपुऱ्या पत्त्यांमुळे नाकारलेल्या व परत पाठवलेल्या पत्रांचा पहिला उल्लेख 17 एप्रिल 1816 रोजी Postmaster General, Calcutta G.P.O. यांनी जारी केलेल्या एका Postal Notice मध्ये आढळतो.

- **1859 —** 'Mail Steamer Service' was introduced in India between Calcutta and Post Blair on 28th May, 1859. भारतात 28 मे, 1859 रोजी कलकत्ता आणि पोर्ट ब्लेअर दरम्यान 'मेल स्टीमर सेवा' सुरू करण्यात आली होती.
- **1860 —** Postal Manual published.
  Postal Manual (टपाल नियमावली) प्रकाशित झाली

  It served as an updated operational guide to standardise postal services across British India./ ब्रिटिश भारतात टपाल सेवा एकसमान करण्यासाठी तिने एक अद्ययावत कार्यचालन मार्गदर्शक म्हणून काम केले.

- **1873 —** Embossed envelopes are put on sale.
  Embossed envelopes (उठावदार छपाईचे लिफाफे) विक्रीसाठी ठेवण्यात आले.

- **1876 —** India joins the Universal Postal Union (UPU).
  भारत Universal Postal Union (UPU / जागतिक टपाल संघ) चा सदस्य झाला.

- **December 1877 —** Value Payable (VP) system introduced.
  VP (Value Payable / मूल्यदेय टपाल) प्रणाली सुरू झाली.

- **1879–1880 —** Postcards introduced; Railway Mail Service (RMS) and Money Order launched.
  पोस्टकार्ड सुरू झाली; Railway Mail Service (RMS / रेल्वे टपाल सेवा) आणि Money Order (मनी ऑर्डर) यांची सुरुवात झाली.

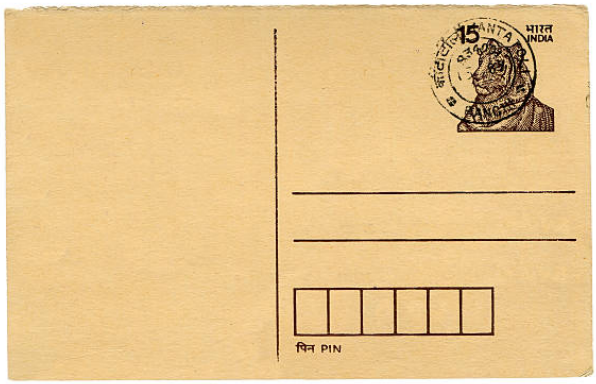

- **1882 —** Post Office Savings Bank opens.
  Post Office Savings Bank (टपाल बचत बँक / SB) सुरू झाली.

- **1884 —** Postal Life Insurance launched.
  Postal Life Insurance (PLI / टपाल जीवन विमा) सुरू झाला.

- **1886 —** Sale of one-anna revenue stamp starts.
  one-anna revenue stamp (एक आणा महसूल तिकीट) ची विक्री सुरू झाली.

- **1 July 1898 —** Post Office Act VI introduced.
  Post Office Act VI (टपाल अधिनियम VI) लागू झाला.

  Passed by the legislature on March 22, 1898, the colonial legislation replaced older postal laws to regulate postal operations, define inland mail, and establish state powers./22 22 मार्च 1898 रोजी विधिमंडळाने संमत केलेल्या या वसाहतकालीन कायद्याने टपाल कामकाजाचे नियमन करण्यासाठी, देशांतर्गत टपालाची व्याख्या करण्यासाठी आणि राज्याचे अधिकार निश्चित करण्यासाठी जुन्या टपाल कायद्यांची जागा घेतली.

- **25 December 1898 —** Imperial Penny Postage introduced.
  Imperial Penny Postage (इंपीरियल पेनी पोस्टेज) सुरू झाली.

- **1907 —** The name 'Railway Mail Service (RMS)' is formally adopted.
  'Railway Mail Service (RMS)' हे नाव औपचारिकरीत्या स्वीकारण्यात आले.
- **18 February 1911 —** World's first official airmail flight: Allahabad to Naini, flown by pilot Henri Pequet.
  जगातील पहिले अधिकृत airmail उड्डाण: अलाहाबाद ते नैनी, वैमानिक Henri Pequet यांनी चालवले.

- **1935 —** Indian Postal Order (IPO) introduced.
  Indian Postal Order (IPO / भारतीय पोस्टल ऑर्डर) सुरू झाला.

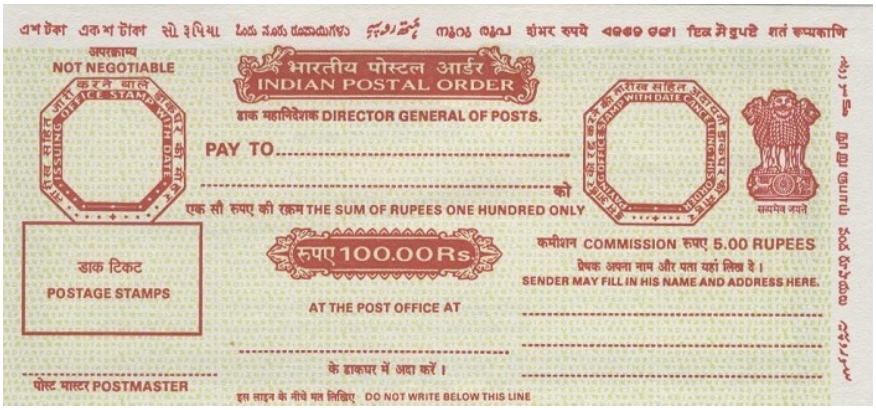

- **1947 —** Three Independence Postage Stamps issued.
  स्वातंत्र्यानिमित्त तीन टपाल तिकिटे जारी करण्यात आली.

- **1954 —** Post Office centenary celebrated.
  टपाल कार्यालयाची शताब्दी (100 वर्षे) साजरी झाली.
- **1959 —** P&T Department adopts the motto 'aharnisham sevamahe'.
  P&T Department (टपाल व तार विभाग) ने 'अहर्निशं सेवामहे' हे ब्रीदवाक्य स्वीकारले.

The Indian Posts and Telegraphs Department was officially merged on 1 April 1914 by the British administration to centralise communication infrastructure and improve efficiency just before World War I, and it was later separated on 1 January 1985 into the Department of Posts and the Department of Telecommunications (DoT) to allow the rapidly growing telecom sector to secure its own funding and technical focus independent of traditional mail services./पहिल्या महायुद्धाच्या अगदी आधी, ब्रिटिश प्रशासनाने दळणवळण पायाभूत सुविधा केंद्रित करण्यासाठी आणि कामकाजात गती आणण्यासाठी 1 एप्रिल 1914 रोजी इंडियन पोस्ट्स अँड टेलिग्राफ्स डिपार्टमेंटचे अधिकृतपणे विलीनीकरण केले होते. नंतर, 1 जानेवारी 1985 रोजी त्याचे पोस्ट डिपार्टमेंट आणि टेलिकम्युनिकेशन डिपार्टमेंट (DoT) असे विभाजन करण्यात आले, जेणेकरून झपाट्याने वाढणाऱ्या दूरसंचार क्षेत्राला पारंपरिक टपाल सेवांपासून वेगळा स्वतःचा निधी व तांत्रिक भर मिळू शकेल.

- **1 August 1965 —** Domestic Philatelic Deposit Account system introduced.
  देशांतर्गत फिलाटेलिक ठेव खाते प्रणाली (Domestic Philatelic Deposit Account) सुरू झाली.

- **1 July 1968 —** Public Provident Fund (PPF) came into force.
  Public Provident Fund (PPF / सार्वजनिक भविष्य निर्वाह निधी) लागू झाली.
- **15 August 1972 —** PIN Code introduced in India by Shriram Bhikaji Velankar.
  भारतात PIN Code (टपाल निर्देशांक क्रमांक) श्रीराम भिकाजी वेलणकर यांनी सुरू केला.
- **1975 —** Quick Mail Service (QMS) was introduced in India.
  भारतात Quick Mail Service (QMS / क्विक मेल सर्व्हिस) सुरू झाली.
- **1 April 1982 —** Post Office Savings Bank General Rules came into force.
  टपाल बचत बँकेचे सर्वसाधारण नियम (Post Office Savings Bank General Rules) लागू झाले.
- **1 January 1985 —** P&T Department split into Department of Posts (DoP) and Department of Telecommunications (DoT).
  P&T विभागाचे दोन भाग झाले — Department of Posts (DoP) आणि Department of Telecommunications (DoT).
- **January 1985 —** Ministry of Communication and Information Technology was formed.
  दळणवळण व माहिती तंत्रज्ञान मंत्रालय (Ministry of Communication and Information Technology) ची स्थापना झाली.
- **1 August 1986 —** Speed Post introduced.
  Speed Post (स्पीड पोस्ट) ची सुरुवात झाली.

- **15 August 1987 —** Monthly Income Scheme (MIS) rules came into force.
  Monthly Income Scheme (MIS / मासिक उत्पन्न योजना) चे नियम लागू झाले.
- **1 April 1988 —** Kisan Vikas Patra (KVP) came into force.
  Kisan Vikas Patra (KVP / किसान विकास पत्र) लागू झाले.

- **8 May 1989 —** National Savings Certificate — NSC (VIII Issue) came into force.
  National Savings Certificate — NSC (VIII Issue / राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्र, आठवा निर्गम) लागू झाले.
- **1994 —** Express Parcel / VSAT money order service introduced.
  Express Parcel (एक्स्प्रेस पार्सल) / VSAT money order सेवा सुरू झाली.

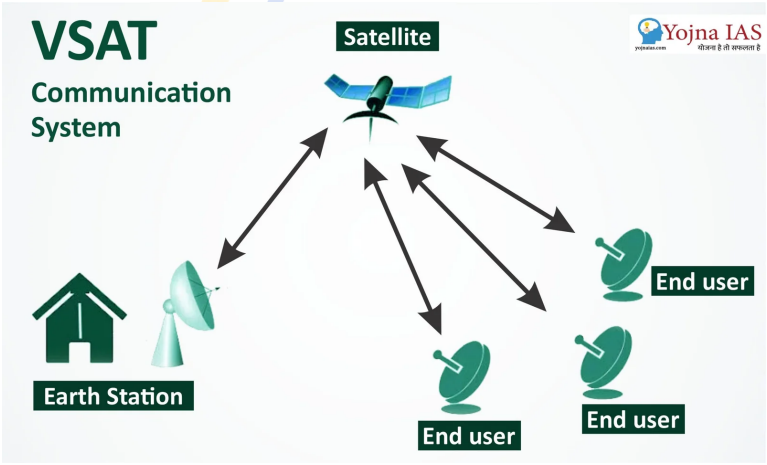

- **1995 —** Business Post started for bulk customers.
  मोठ्या ग्राहकांसाठी Business Post सुरू झाली.
- **24 March 1995 —** Rural Postal Life Insurance (RPLI) was introduced.
  Rural Postal Life Insurance (RPLI / ग्रामीण टपाल जीवन विमा) सुरू झाला.

- **August 2000 —** Retail Post was introduced.
  Retail Post (रिटेल पोस्ट) सुरू झाली.

  Retail Post is a service by India Post India Post that turns local post offices into convenient single-window shops for everyday utility services and third-party products, leveraging a massive network of over 150,000 locations/'रिटेल पोस्ट' ही इंडिया पोस्टची एक सेवा आहे, जी 1,50,000 पेक्षा जास्त ठिकाणांच्या आपल्या विशाल जाळ्याचा वापर करून, स्थानिक पोस्ट ऑफिसचे रूपांतर दैनंदिन आवश्यक सेवा आणि इतर कंपन्यांच्या उत्पादनांसाठी सोयीस्कर 'सिंगल-विंडो' दुकानात करते.

- **6 September 2000 —** Greeting Post was introduced.
  Greeting Post (ग्रीटिंग पोस्ट) सुरू झाली.

- **2001 —** Logistics Post started carrying full consignments of goods.
  संपूर्ण मालाची खेप वाहून नेण्यासाठी Logistics Post सुरू झाली.

- **2001 —** Electronic Fund Transfer service was started.
  Electronic Fund Transfer (इलेक्ट्रॉनिक फंड ट्रान्सफर) सेवा सुरू झाली.

- **5 March 2001 —** Speed Post Passport service was launched.
  Speed Post Passport (स्पीड पोस्ट पासपोर्ट) सेवा सुरू झाली.
- **3 January 2002 —** Internet-based Track and Trace service was started.
  इंटरनेट आधारित Track and Trace (ट्रॅक अँड ट्रेस) सेवा सुरू झाली.
- **2 September 2002 —** Meghdoot Postcard service was launched.
  Meghdoot Postcard (मेघदूत पोस्टकार्ड) सेवा सुरू झाली.

- **2003 —** Meghdoot Software introduced.
  Meghdoot Software (मेघदूत सॉफ्टवेअर) सुरू करण्यात आले.

- **5 September 2003 —** Bill Mail service was introduced.
  Bill Mail (बिल मेल) सेवा सुरू झाली.

BHARAT SANCHAR NIGAM LTD

BSNL Mobile Bill

DEBENDRA SARMA VILL+P.O- PANIGAON, DIST- NALBARI (ASSAM) NALBARI781335, AS	Mobile Number	9435323076
	Account Number	302452087
	Invoice Number	295779597
	Invoice Date	05-JAN-14
	Payment Due Date	28-JAN-14
	Billing period	01-DEC-13 to 31-DEC-13

Previous Balance (+)	Payment Received (-)	Payment Reversal (+)	Current Bill Amount (+)	Total Amount Due
58.00	0.00	0.00	470.84	529.00

Current Invoice Details	Rs.
One Time charges	0.00
Recurring charges	324.00
Usage charges	1095.39
Misellaneous charges	0.00
Discounts	-1009.25
Adjustments	0.00
Total charges	410.14
Service Tax	50.70
Late Fee	10.00
Billed Amount	470.84
Less Payment received	0.00
Total Amount Due	529.00

Payment Slip

DEBENDRA SARMA VILL+P.O- PANIGAON, DIST- NALBARI (ASSAM) NALBARI781335, AS	Mobile Number	9435323076
	Account Number	302452087
	Invoice Number	295779597
	Invoice Date	05-JAN-14
	Payment Due Date	28-JAN-14
	Billing period	01-DEC-13 to 31-DEC-13

Invoice Date	05-JAN-14	Due On	28-JAN-14	Amount Paid	

This Bill is generated from **http://portal.bsnl.in** i.e BSNL Portal. Authorised collection centres can accept against this bill.

Pay your Land Line /WiMAX / FTTH / Mobile / WLL/ CDMA /EVDO bills online at http://portal.bsnl.in .
Recharge /Topup / Flexi topup your prepaid Mobile online.
Buy ITC/FLPP cards online

- **2004 —** 150th year of the Postal Department was celebrated.
  टपाल विभागाचे 150 वे वर्ष साजरे झाले.
- **30 January 2004 —** e-Post service was introduced.
  e-Post (ई-पोस्ट) सेवा सुरू झाली.
- **2 August 2004 —** Senior Citizen Savings Scheme (SCSS) came into force.
  Senior Citizen Savings Scheme (SCSS / ज्येष्ठ नागरिक बचत योजना) लागू झाली.

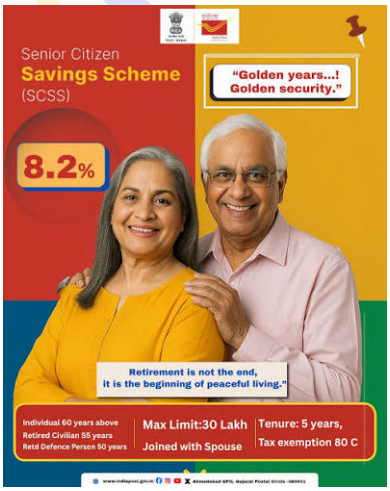

- **2 June 2005 —** Direct Post was introduced.
  Direct Post (डायरेक्ट पोस्ट) सुरू झाली.

- **20 January 2006 —** Instant Money Order (iMO) service was introduced.
  Instant Money Order (iMO / तात्काळ मनीऑर्डर) सेवा सुरू झाली.
- **25 June 2006 —** ePayment services introduced.
  ePayment (ई-पेमेंट) सेवा सुरू झाल्या.
- **21 August 2006 —** 'One India One Rate' service was introduced in Speed Post.
  Speed Post मध्ये 'One India One Rate' (वन इंडिया वन रेट) सेवा सुरू झाली.
- **2008 —** Modernisation of Post Office — Project Arrow introduced.
  टपाल कार्यालयांच्या आधुनिकीकरणासाठी Project Arrow (प्रोजेक्ट ॲरो) सुरू झाला.
- **10 October 2008 —** Electronic Money Order (e-MO) service was introduced.
  Electronic Money Order (e-MO / इलेक्ट्रॉनिक मनीऑर्डर) सेवा सुरू झाली.
- **March 2010 —** Mail Network Optimization Project (MNOP) was introduced.
  Mail Network Optimization Project (MNOP / मेल नेटवर्क ऑप्टिमायझेशन प्रोजेक्ट) सुरू झाला.

  The Mail Network Optimization Project (MNOP) is a flagship modernization program launched by India Post in March 2010 under the 11th Five-Year Plan. Developed to streamline operations, it first targeted Speed Post to reduce transit times, map routing channels efficiently, and track key performance metrics/मेल नेटवर्क ऑप्टिमायझेशन प्रोजेक्ट (MNOP) हा इंडिया पोस्टने 11 व्या पंचवार्षिक योजनेअंतर्गत मार्च 2010 मध्ये सुरू केलेला एक प्रमुख आधुनिकीकरण कार्यक्रम आहे. कामकाज सुव्यवस्थित करण्यासाठी विकसित केलेल्या या प्रकल्पाने सर्वप्रथम स्पीड पोस्टवर लक्ष केंद्रित केले, जेणेकरून वाहतुकीचा वेळ कमी करता येईल, रूटिंग वाहिन्यांचे कार्यक्षमतेने मॅपिंग करता येईल आणि प्रमुख कामगिरी निकषांचा मागोवा घेता येईल.

- **2011 —** 'My Stamp' was introduced during the world philatelic exhibition INDIPEX 2011 held in India.
  भारतात झालेल्या जागतिक फिलाटेलिक प्रदर्शन INDIPEX 2011 दरम्यान 'My Stamp' (माय स्टॅम्प) सुरू झाले.

- **2012 —** IT Modernisation Project-2012 introduced.
  IT Modernisation Project-2012 (आयटी आधुनिकीकरण प्रकल्प) सुरू झाला.
- **2013–14 —** Core Banking Solution (CBS) roll-out begins; first India Post ATM opens at Thyagaraya Nagar, Chennai in February 2014.
  टपाल कार्यालयांमध्ये Core Banking Solution (CBS) लागू होण्यास सुरुवात; पहिले India Post ATM February 2014 मध्ये त्यागराय नगर, चेन्नई येथे सुरू झाले.

- **22 March 2013 —** Electronic Indian Postal Order (eIPO) was introduced.
  Electronic Indian Postal Order (eIPO / इलेक्ट्रॉनिक भारतीय पोस्टल ऑर्डर) सुरू झाला.

electronic INDIAN POSTAL ORDER (eIPO)

eIPO No. M14150000485 Print Date: 23/05/2014

PAY TO		Sender Name and Address Details	
	The Accounts Officer Department of Posts	User ID	TESTUSER
		Passport No.	--
Amount	Rs. 10.00	Expiry Date	--
Issue Date	06/02/2014 14:42:00	Sender Name	Tester U ser
		Email ID	test@gmail.com
Subject	RTI	Mobile No.	9999999999
PUBLIC AUTHORITY		Sender Address	
			Dak Bhawan, sansad marg
Department	Department of Posts		Delhi - 110001
			India
Ministry	Ministry of Communications and Information Tech.		

www.postbankofindia.org

- **22 January 2015 —** Sukanya Samriddhi Account scheme launched, operated through post offices.
  Sukanya Samriddhi Account (सुकन्या समृद्धी खाते) योजना सुरू, जी टपाल कार्यालयांमार्फत चालते.

- **9 May 2015 —** Atal Pension Yojana was launched.
  Atal Pension Yojana (अटल पेन्शन योजना) सुरू झाली.

- **10 July 2016 —** Distribution of Gangajal bottles through post offices was started.
  टपाल कार्यालयांमार्फत गंगाजलाच्या बाटल्यांचे वितरण सुरू झाले.

- **2017 —** Post Office Passport Seva Kendra (POPSK) started.
  Post Office Passport Seva Kendra (POPSK / टपाल पासपोर्ट सेवा केंद्र) सुरू झाली.

- **9 October 2017 —** International Philatelic Deposit Account system was introduced.
  आंतरराष्ट्रीय फिलाटेलिक ठेव खाते प्रणाली (International Philatelic Deposit Account) सुरू झाली.
- **17 August 2018 —** Parcel Network Optimization Project (PNOP) was introduced.
  Parcel Network Optimization Project (PNOP / पार्सल नेटवर्क ऑप्टिमायझेशन प्रोजेक्ट) सुरू झाला.

  The Parcel Network Optimization Project (PNOP) is an India Post initiative launched to standardize, streamline, and modernize parcel sorting and delivery operations nationwide./पार्सल नेटवर्क ऑप्टिमायझेशन प्रोजेक्ट (PNOP) हा इंडिया पोस्टचा एक उपक्रम आहे, जो देशभरात पार्सल सॉर्टिंग व वितरणाची कामे एकसमान करण्यासाठी, सुलभ करण्यासाठी आणि आधुनिक करण्यासाठी सुरू करण्यात आला आहे.

- **1 September 2018 —** India Post Payments Bank (IPPB) launched nationwide.
  India Post Payments Bank (IPPB) संपूर्ण देशात सुरू झाली.

- **2018 onwards —** Aadhaar enrolment and update centres opened inside post offices.
  टपाल कार्यालयांमध्ये Aadhaar enrolment आणि update केंद्रे उघडण्यात आली.

- **14 July 2020 —** Instant Money Order (iMO) service was discontinued.
  Instant Money Order (iMO / तात्काळ मनीऑर्डर) सेवा बंद करण्यात आली.

- **August 2023 —** India's first **3D-printed Post Office** was constructed at **Cambridge Layout, Bengaluru**, and was inaugurated in **August 2023**. The building was constructed using **3D concrete printing technology** and was completed in just **43 days**.
  भारतातील पहिले 3D-प्रिंटेड पोस्ट ऑफिस बेंगळुरूच्या कॅम्ब्रिज लेआउट येथे बांधण्यात आले होते आणि त्याचे उद्घाटन ऑगस्ट 2023 मध्ये झाले. ही इमारत 3D काँक्रीट प्रिंटिंग तंत्रज्ञानाचा वापर करून बांधली गेली आणि ती अवघ्या 43 दिवसांत पूर्ण करण्यात आली.

- **09 August 2023 —** The Electronic Clearance Service (ECS) was introduced on a pilot basis in the Department of Posts with effect from **9th August 2003**
  टपाल विभागात 9 ऑगस्ट 2003 पासून प्रायोगिक तत्त्वावर इलेक्ट्रॉनिक क्लिअरन्स सर्व्हिस (ECS) सुरू करण्यात आली होती.
- **4 / 18 / 24 December 2023 —** Post Office Act, 2023 (Act No. 43 of 2023) passed by Rajya Sabha on 4 December, by Lok Sabha on 18 December, and given Presidential assent on 24 December 2023.
  Post Office Act, 2023 (Act No. 43 of 2023) राज्यसभेत 4 December, लोकसभेत 18 December, आणि राष्ट्रपतींची मंजुरी 24 December 2023 रोजी.
- **31 January 2024 —** Western Union Money Transfer service of the Department of Posts was discontinued.
  टपाल विभागाची (DoP) Western Union Money Transfer (वेस्टर्न युनियन मनी ट्रान्सफर) सेवा बंद करण्यात आली.

B

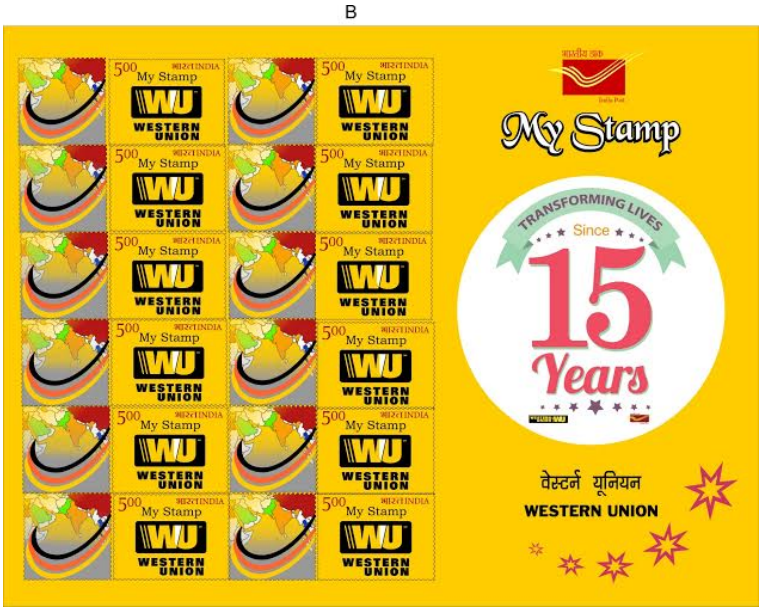

- **18 June 2024 —** Post Office Act, 2023 comes into force and replaces the Indian Post Office Act, 1898.
  Post Office Act, 2023 लागू झाला आणि त्याने Indian Post Office Act, 1898 ची जागा घेतली.
- **2024 —** DIGIPIN beta version released; more than 1000 Dak Ghar Niryat Kendra (DNK) opened.
  DIGIPIN ची beta version प्रसिद्ध झाली; 1000 पेक्षा जास्त Dak Ghar Niryat Kendra (DNK) सुरू झाली.

- **16 December 2024 —** Rules and Regulations under the Post Office Act, 2023 notified.
  Post Office Act, 2023 चे Rules and Regulations अधिसूचित करण्यात आले.
- **1 May 2025 —** Gyan Post was started.
  Gyan Post (ज्ञान पोस्ट) सुरू झाली.
- **May 2025 —** 'Know Your DIGIPIN' and 'Know Your PIN Code' public tools launched.
  'Know Your DIGIPIN' आणि 'Know Your PIN Code' ही सार्वजनिक tools सुरू झाली.

- **2 July 2025 → 1 September 2025 —** Order issued to merge Registered Post with Speed Post; merger effective from 1 September 2025.
  Registered Post ला Speed Post मध्ये विलीन करण्याचा आदेश जारी झाला; विलीनीकरण 1 September 2025 पासून लागू झाले.
- **4 August 2025 —** Advanced Postal Technology (AT / IT 2.0) rolled out nationwide on the MeghRaj 2.0 cloud, with QR-code payments, OTP-based delivery and DIGIPIN integration.
  Advanced Postal Technology (APT / IT 2.0) संपूर्ण देशात लागू झाले, MeghRaj 2.0 cloud वर — QR-code payment, OTP आधारित delivery आणि DIGIPIN integration सह.

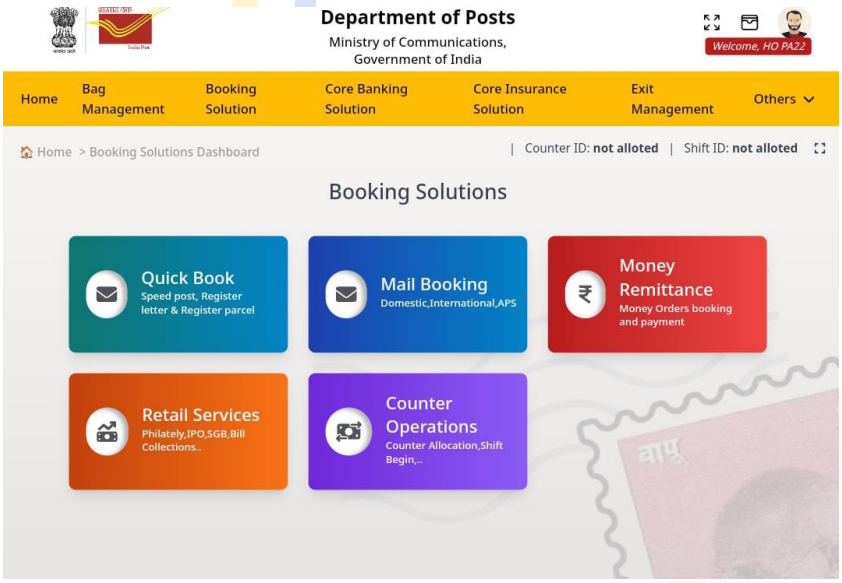

- **Jan 2026 —** In **January 2026**, Union Minister for Communications **Shri Jyotiraditya M. Scindia** announced the establishment of the **seventh National Postal Training Centre at Shivpuri,**

Madhya Pradesh. The centre is estimated to cost **₹111 crore** and is planned to strengthen the training infrastructure of India Post.

जानेवारी 2026 मध्ये, केंद्रीय दळणवळण मंत्री श्री ज्योतिरादित्य एम. शिंदे यांनी मध्य प्रदेशातील शिवपुरी येथे सातव्या राष्ट्रीय टपाल प्रशिक्षण केंद्राच्या स्थापनेची घोषणा केली. या केंद्रासाठी ₹111 कोटी खर्च अपेक्षित असून, त्याचा उद्देश इंडिया पोस्टच्या प्रशिक्षण पायाभूत सुविधा मजबूत करणे हा आहे.

- **17 March 2026 —** 24 Speed Post service started.
  24 Speed Post सेवा सुरू झाली.
- **17 March 2026 —** 24 Speed Post Parcel service started.
  24 Speed Post Parcel सेवा सुरू झाली.
- **17 March 2026 —** 48 Speed Post service started.
  48 Speed Post सेवा सुरू झाली.

- **2025–2026 —** Work continues on APT and DIGIPIN, along with Nodal Delivery Centres, RFID gates at mail hubs and the Parcel Monitoring Application (PMA).
  APT आणि DIGIPIN वर काम सुरू आहे, तसेच Nodal Delivery Centres, mail hubs वर RFID gates आणि Parcel Monitoring Application (PMA) देखील.

Important Postal Days

महत्त्वाचे टपाल दिवस

Day / दिवस	Date / तारीख
World Post Day जागतिक टपाल दिन	9 October 9 ऑक्टोबर
National Postal Day राष्ट्रीय टपाल दिन	10 October 10 ऑक्टोबर
National Postal Week राष्ट्रीय टपाल सप्ताह	9 October to 16 October 9 ऑक्टोबर ते 16 ऑक्टोबर

Postoffice Coaching — Learn with Shiv Sir